

Teamet för hållbar Utveckling
Kicki Scheller
Särskilt sakkunnig i jämställdhet

Trender och tendenser kring hur Gotland går mot jämställdhet eller ojämställdhet ?

Detta underlag är utifrån jämförande tal från "Kön spelar roll" utgiven 2005 av Länsstyrelsen. Länsstyrelsen vill dock understryka att många siffror är marginella skillnader från tidigare mätning och i många fall behövs det ytterligare statistikunderlag under en längre tid för att kunna dra några säkra slutsatser. Vi beräknar att återkomma under 2009 med ny statistik och en ny Kön spelar roll.

Statistiken ska ses som ett hjälpmedel och förutsättning att bidra till en hållbar utveckling av Gotland och ett genomförande av den nationella politiken med jämställdhet vilket innebär:

Kvinnor och män skall ha samma makt att forma samhället och sina egna liv samt fyra delmål

Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva samhällsmedborgare och att forma villkoren i beslutsfattandet.

Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om utbildning och betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut

En jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Kvinnor och män skall ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjlighet att ge och få omsorg på lika villkor.

Mäns våld mot kvinnor skall upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar, skall ha samma rätt till kroppslig integritet.

Befolkning

Gotland blir färre. Kvinnor flyttar och det gäller kvinnor som kommer från Visby och övriga Gotland

Gotländska medborgare är äldre än övriga Sverige - det gäller både kvinnor och män. Befolkningen som bor utanför Visby tätort är de som är äldst, särskilt kvinnor över 65 år.

I befolkningsprognosen fram till år 2020 visas upp ett underskott av kvinnor (eller överskott av män) särskilt i kvinnor i fertil ålder

Av befolkningen som är utrikes födda minskar mest kvinnor födda utanför EU och Norden. Men en ökning sker av både kvinnor och män som är födda inom EU (utom Norden)

Barn och familj

Hushåll med ensamstående kvinnor utan barn ökar på Gotland men inte i riket
Hushåll med sammanboende utan barn minskar på Gotland men inte i riket
Familjehushåll med två (högre än riket) och tre barn (lägre än riket) ökar

Födda barn/ kvinna ligger i dag på 1, 72, (riket 1, 85) vilket är en ökning sedan tidigare mätning som var 1, 59

Gotländska förstföderskor är inte yngre än rikets förstföderskor. Förstagångspappan är dock ett år yngre än förstgångspappan i riket.

20% av de Gotländska papporna tar ut föräldrapenning (riket 20%)
Något fler pappor (39%) tar ut tillfällig föräldrapenning än pappor i riket (36%)

Nästan dubbelt så många gotländska unga män bor hemma hos sina biologiska föräldrar jämfört med gotländska kvinnor. Dessutom bor de gotländska männen kvar betydligt längre hemma än övriga män i riket.

Utbildning

Inget gymnasieprogram är jämställt, dvs inom 40- 60% gränsen. Killarna blir dock fler på samhällsvetenskap och flickorna fler på naturvetenskap

Alla gymnasieprogram som är starkt könskodade har blivit sämre sedan förra mätningen dvs de få flickor som gick på "pojkdominerande program" har blivit färre och de pojkar som gick på "flickdominerande program" har blivit färre

Fler kvinnor och män läser på komvux sedan tidigare mätning - männen har ökat mest

Kvinnor och män mellan 25 - 44år ökar sin eftergymnasiala utbildningsnivå - dock långt under riksnivån

Kvinnor och män mellan 45- 64 år har ökat sin gymnasiala utbildningsnivå

Män mellan 25- 44 år minskar sin förgymnasiala utbildning

Fler män på Gotland börjar på högskolan men det är betydligt fler gotländska kvinnor som skaffar sig högskoleutbildning

Arbete och företagande

Gotländska kvinnor och män ligger på riksgenomsnittet i förvärvsarbete.

Kvinnor och män utanför Visby tätort har högre förvärvsarbete frekvens än kvinnor och män i Visby tätort.

Det är betydligt fler män än kvinnor som finns i relativa arbetskraftstal (Antal sysselsatta och som finns tillgängliga för arbete, arbetslösa)

Antalet män har ökat som arbetar mellan 1- 19 timmar/vecka, dock lägre än riksgenomsnittet

Kvinnor har högre, än riksgenomsnittet, deltidstjänst mellan 1- 19 timmar/ veckan

Färre kvinnor som arbetar i offentlig sektor i dag än i tidigare mätning- De arbetar i stället i näringslivet. Andelen anställda i offentlig sektor är dock högre än riksgenomsnittet.

Färre män som arbetar i offentlig sektor i dag än i tidigare mätning.

Vanligaste jobbet för en kvinna på Gotland är vård och omsorg - Inget brytyrke bland de vanligaste 20 yrkena.

Vanligaste jobbet för en man på Gotland är byggnadsarbetare- Ett brytyrke - Vård och omsorg kommer på tredje plats. Låg på fjärde plats vid förra mätningen.

Fyra av de 30 största yrkena är ligger inom 40-60% gränsen, de är Gymnasielärare, företagsekonomer, administratör i offentlig förvaltning, Storhushåll och restaurangpersonal.

Antal nyföretagare för kvinnor har minskat från 5, 1% till 4, 7% medan de för männen har ökat från 7, 3% till 10, 1% . Riksgenomsnittet för kvinnor är 5, 3 och för män 10,1%

Kvinnor har mest egna företag inom personliga tjänster och kulturella tjänster. Tidigare mätning var företagandet störst inom jordbruk, skog och fiske

Män har ökat, sedan tidigare mätning, sitt företagande inom finansiella tjänster, och företagstjänster och byggverksamhet. Även tjänster inom personliga tjänster och kulturella tjänster ökar för män.

Både män och kvinnor har minskat sitt pendlade över länsgränsen. Män pendlar dock härifrån, i nästan dubbelt så stor utsträckning än kvinnor.

Inpendlingen har ökat både för kvinnor och män sedan tidigare mätning.

Män (4, 5%) är mer öppet arbetslösa än kvinnor (4, 3%) Båda könen har dock minskat sin arbetslöshet sedan tidigare mätning. Båda könen ligger dock över riksgenomsnittet.

Fler män(3,0%) än kvinnor(2, 9%) deltar i konjunkturberoende program. Kvinnor har ökat mest sedan tidigare mätning. Båda könen ligger över riksgenomsnittet

Ekonomi

Både kvinnor och män har lägre inkomster än riksgenomsnittet. Skillnader mellan könen är också mindre i länet än riksgenomsnittet.

Både kvinnor och män har ökat sin medelinkomst sedan tidigare mätning, män ökar dock sin inkomst mest.

Den familjetyp som har ökat sin disponibla medelinkomst är gifta/sambo utan barn. Minst ökning har ensamstående kvinnor och män utan barn.

I nio av tio fall inom de största yrkesgrupperna i länet finns en löneskillnad till mäns fördel. En av tio är lika och det är gymnasielärare. Det skiljer, till mäns fördel 18 40 kronor i en genomsnittlig månadslön inom samma yrkesgrupp.

Hälsa

Kvinnors ohälsotal är högre än mäns. Kvinnor utanför Visby tätort har lite mindre ohälsotal än kvinnor i Visby.

Både kvinnor och män har dock lägre ohälsotal än riksgenomsnittet. Ohälsotalen har sjunkit både för kvinnor och män sedan tidigare mätning.

Både kvinnor och män har mindre pågående långa sjukfall (mer än 180 dagar) än riksgenomsnittet. Och de långa sjukfallen minskar både för kvinnor och män. Kvinnor har dock i förhållande till männen de högsta siffrorna.

Kvinnor mellan 35 år och 54 år är mest sjukskrivna (gäller både långa sjukfall och kortare sjukfall)

Antal förtidspensionärer är störst bland kvinnor oavsett ålder. En liten ökning finns både för kvinnor och män sedan tidigare mätning. För kvinnor är det samma siffror som riket men män ligger lite över riksgenomsnittet.

Makt och inflytande- representation

Samtliga statliga styrelser har en könsrepresentation som ligger inom 40 -60 %. Fyra av åtta har ordförande som är kvinnor.

Av fem kommunala bolag ligger två inom 40 - 60 % könsrepresentation. Två av fem har kvinnor som är ordförande.

Könsfördelningen i procent i kommunstyrelsen ligger inom 40-60% och är den samma som tidigare mätning. Könsfördelningen för ersättare är dock sämre än

tidigare mätning och ligger inte inom 40- 60 % könsrepresentation. (27% kvinnor och 79% män)

Könsfördelningen i kommunfullmäktige ligger inom 40- 60% och är oförändrad sedan tidigare mätning.

Chefer i offentlig sektor(total summa) har sedan tidigare mätning höjts från 30% till 51% för kvinnor och sänkts till 49% för män från 70 %.

Chefer i näringslivet (total summa) har för kvinnor sänkts från 26% till 23 % och för män höjts från 74% till 77%.

Kriminalitet

OBS Ingen av nedanstående kommentarer finns någon uppgift om kön när det gäller vem som man kan tänkas vara orolig för, eller vem som är utsatt för faktiskt våld eller vem förövaren är.

Unga kvinnors, 16- 24 år, oro för våld har ökat sedan tidigare mätning.

Även kvinnor i åldrarna och 25- 44 har ökat sin oro för våld sedan tidigare mätning.

Även de äldre kvinnorna mellan 75 år och 84 år har ökat sin oro för våld.

Mäns oro för våld har ökat i åldern 65- år till 74 år.

En minskning av oro för våld har skett både för kvinnor och män i åldrarna 45 år till 64 år.

En minskning har skett för unga kvinnor mellan 16- 24 år när det gäller faktiskt våld.

En ökning har skett för faktiskt våld för män i åldrarna 25- 44 år.

En ökning har skett för kvinnor om anmält misshandelsbrott av bekant inomhus. Motsvarande för män är en minskning.

En minskning har skett för kvinnor av misshandelsbrott av obekant inomhus.

En ökning har skett för män och kvinnor av misshandelsbrott av obekant utomhus. Störst ökning för män.

En minskning av anmälda sexualbrott har skett i länet sedan tidigare mätning. En ökning finns dock för blottning och koppleri.